

Spis treści

Wprowadzenie	11
I. Reżim prawny swobody przepływu pracowników w ramach UE	13
1. Swobodny przepływ pracowników	
(Art. 48–51 Traktatu WE, Rozporządzenie nr 1612/68, Rozporządzenie nr 312/76, Rozporządzenie nr 1251/70, Rozporządzenie nr 2434/92, Dyrektywa nr 64/221, Dyrektywa nr 72/194, Dyrektywa nr 75/35)	13
A. EKSPERTYZA: „Swobodny przepływ osób w UE”	15
ekspert: dr Barbara SKULIMOWSKA	
I. Swobodny przepływ osób w UE	15
II. Podstawy prawne swobodnego przepływu osób w Unii Europejskiej	15
1. Podstawy prawne swobodnego przepływu pracowników	15
2. Podstawy prawne prowadzenia działalności gospodarczej	17
3. Podstawy prawne swobody świadczenia usług	18
III. Zakres swobody przepływu osób	20
1. Warunki korzystania ze swobody przepływu osób	20
2. Zakres podmiotowy swobody przepływu osób	20
A. Zakres podmiotowy swobody przepływu pracowników	20
B. Zakres podmiotowy swobody przepływu osób prowadzących działalność gospodarczą	22
C. Zakres podmiotowy swobody przepływu usług	22
IV. Zasada równego traktowania	23
1. Uwagi ogólne	23
2. Zakaz dyskryminacji pracowników	25
3. Zakaz dyskryminacji osób prowadzących działalność gospodarczą i świadczących usługi	30
V. Prawo swobodnego przemieszczania się	31
1. Prawo wyjazdu, wjazdu i pobytu	31
2. Prawo pozostania na terytorium państwa członkowskiego po zaprzestaniu wykonywania pracy	36

VI. Przeszkody w swobodnym przepływie osób	38
1. Uwagi ogólne	38
2. Ochrona nadrzędnych interesów narodowych	38
3. Wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych	39
VII. Wyjątki od prawa swobodnego przepływu	45
VIII. Prawa członków rodziny	51
IX. Sytuacja pracowników delegowanych	53
X. Sytuacja prawna polskich pracowników w państwach UE w okresie stowarzyszenia ..	61
XI. Działania niezbędne dla ustanowienia swobodnego przepływu obywateli polskich w celach zarobkowych w okresie członkostwa Polski w UE	69
 B. EKSPERTYZA: „Sytuacja prawna pracowników pochodzących z państw członkowskich UE zatrudnionych w Polsce”	71
ekspert: prof. dr Walerian SANETRA	
 C. EKSPERTYZA: „Obserwacje na tle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w zakresie swobody przepływu pracowników”	92
ekspert: doc. dr hab. Władysław CZAPLIŃSKI	
 I. Orzeczenia objęte obserwacjami:	92
II. Ad 1 (Lawrie-Blum) – pojęcie pracownika	92
III. Ad 2 (Diatta, Singh, Reed) – prawa członków rodziny	96
IV. Ad 3 (Gravier) – zasada niedyskryminacji	99
V. Ad 4 (Lair, Brown, Raulin) – dostęp do szkolnictwa	101
VI. Ad 5 (Rutili) – wyjątek porządku publicznego	104
VII. Ad 6 (Adoui, Cornuaille) – klauzula porządku publicznego	107
VIII. Ad 7 (Bosman) – problemy klubów piłkarskich	110
IX. Ad 8 (Rush Portuguesa, van der Elst) – swoboda świadczenia usług	115
 2. Sytuacja prawna pracowników delegowanych (Dyrektywa nr 96/71)	117
 A. EKSPERTYZA: „Analiza prawna Dyrektywy nr 96/71 dot. pracowników delegowanych (w części odnoszącej się do pracowników polskich w państwach członkowskich UE) ...	119
ekspert: dr Barbara SKULIMOWSKA	

I. Cel Dyrektywy	119
II. Postanowienia Dyrektywy	122
III. Zasady delegowania polskich pracowników do pracy za granicą	126
IV. Implementacja Dyrektywy	128
V. Wpływ postanowień Dyrektywy na sytuację polskich pracowników delegowanych do pracy w państwach UE	132
 B. EKSPERTYZA: „Analiza prawna Dyrektywy nr 96/71 dot. pracowników delegowanych”	135
ekspert: prof. dr Walerian SANETRA	
 II. Równość traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie prawa pracy (Art. 119 Traktatu WE, Dyrektywa nr 75/117, Dyrektywa 76/207, Dyrektywa nr 86/613)	151
 EKSPERTYZA: „Równość traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie prawa pracy”	153
ekspert: prof. dr Ludwik FLOREK	
 I. Uwagi ogólne	153
II. Dostęp do zatrudnienia	154
III. Prawo do wynagrodzenia	171
 III. Restrukturyzacja przedsiębiorstw – aspekty prawa pracy	189
 A. EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 75/129 dot. zwolnień zbiorowych pracowników znowelizowanej Dyrektywą 92/56	191
ekspert: prof. dr Maria MATEY-TYROWICZ	
 I. Uwagi wprowadzające	191
II. Definicja zwolnienia zbiorowego	193
III. Informacja i konsultacja zwolnień zbiorowych z przedstawicielstwem pracowników	197
IV. Obowiązek powiadamiania władzy publicznej	200
V. Zasada większej korzyści	201
VI. Obowiązki państw członkowskich	202
VII. Konkluzje	202

B. EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 77/187 dot. praw pracowników w przypadku transferu przedsiębiorstwa	204
ekspert: prof. dr Maria MATEY-TYROWICZ	
I. Uwagi wprowadzające	204
II. Pojęcie przejścia (transferu) przedsiębiorstwa	206
III. Prawa pracownicze chronione Dyrektywą 77/187 – zakres podmiotowy i czasowy	211
IV. Uprawnienia przedstawicielstwa pracowników	216
V. Konkluzje	218
C. EKSPERTYZA dotycząca Dyrektyw nr 80/987 i nr 87/164 dotyczących roszczeń pracowników w przypadku niewypłacalności pracodawcy	220
ekspert: prof. dr Maria MATEY-TYROWICZ	
I. Uwagi wprowadzające	220
II. Zakres podmiotowy i przedmiotowy stosowania Dyrektywy	222
1. Pojęcie „pracownika”	222
2. Stan niewypłacalności pracodawcy	223
III. Świadczenia i instytucje gwarancyjne według Dyrektywy	224
IV. Regulacja polska	225
V. Konkluzje	229
IV. Dokumentowanie stosunku pracy	231
EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 91/533 w sprawie obowiązku pracodawcy podania pracownikowi do wiadomości warunków jego umowy o pracę lub stosunku pracy ...	233
ekspert: prof. dr Jerzy WRATNY	
I. Uwagi wprowadzające	233
II. Przegląd zagadnień	234
III. Postanowienia szczegółowe	235
IV. Wnioski dla Polski	239
V. Czas pracy, niepełny wymiar czasu pracy i urlopy rodzicielskie	247

A. EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 93/104 dot. niektórych aspektów organizacji czasu pracy	249
---	-----

ekspert: prof. dr Ludwik FLOREK

B. EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 97/81 w sprawie pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy (praca atypowa)	267
--	-----

ekspert: prof. dr Maria MATEY-TYROWICZ

1. Uwagi wprowadzające	267
2. Zawarcie Porozumienia Europejskich Partnerów Społecznych z 1997 r. w sprawie pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy	272
3. Dyrektywa 97/81 dot. pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy	274
4. Polskie prawo pracy a praca w niepełnym wymiarze czasu pracy	277
5. Konkluzje	278

C. EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 96/34 w sprawie urlopów rodzicielskich	279
--	-----

ekspert: prof. dr Walerian SANETRA

I. Analiza Dyrektywy i prawa polskiego	279
II. Konkluzje	291

IV. Ochrona pracy	293
-------------------------	-----

A. EKSPERTYZA: „Stan regulacji prawnej Wspólnoty Europejskiej i Polski w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy” (Dyrektywa nr 89/391 w sprawie wprowadzania środków sprzyjających poprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz Dyrektywy szczegółowe w dziedzinie bhp)	295
--	-----

ekspert: Barbara KRZYŚKÓW

konsultant: Jerzy KOWALSKI

I. Wstęp	295
II. Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1989 r. o wprowadzeniu środków w celu zwiększenia bezpieczeństwa i poprawy zdrowia pracowników podczas pracy	300

III.	Dyrektywa Rady z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny miejsca pracy, nr 89/654/EWG (pierwsza szczegółowa Dyrektywa w rozumieniu art. 16.1 Dyrektywy 89/391/EWG)	308
IV.	Dyrektywa z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny użytkowania w pracy sprzętu przez pracowników, nr 89/655/EWG, zmieniona Dyrektywą 95/63/WE	312
V.	Dyrektywa Rady z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny użytkowania w pracy przez pracowników profesjonalnego sprzętu ochronnego, nr 89/656/EWG	317
VI.	Dyrektywa Rady z dnia 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny ręcznej obsługi ładunków, zagrożonej szczególnie urazem kręgosłupa, nr 90/269/EWG	320
VII.	Dyrektywa Rady z dnia 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy przy monitorach, nr 90/270/EWG	323
VIII.	Dyrektywa Rady z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dla zapewnienia znaków bezpieczeństwa i/lub higieny w pracy, nr 92/58/EWG	326
IX.	Dyrektywa Rady 80/1107/EWG z dnia 27 listopada 1980 r., dotycząca ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych	329
X.	Dyrektywa Rady 91/322/EWG z dnia 29 maja 1991 r., dotycząca ustalenia indykatywnych wartości dopuszczalnych	333
XI.	Dyrektywa Rady z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem w pracy związanym z czynnikami rakotwórczymi, nr 90/394/EWG	335
XII.	Decyzja Rady z dnia 27 czerwca 1974 r., dotycząca utworzenia Komitetu Doradczego do spraw bezpieczeństwa, higieny oraz ochrony zdrowia w miejscu pracy	339
XIII.	Rozporządzenie Rady z dnia 26 maja 1975 r. w sprawie utworzenia Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	341
XIV.	Uchwała Rady z dnia 29 czerwca 1978 r. w sprawie działania Wspólnot Europejskich w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	343
XV.	Uchwała Rady z dnia 27 lutego 1984 roku w sprawie drugiego Programu Działania Wspólnot Europejskich na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy (84/c 67/02) ...	348
XVI.	Rozporządzenie Rady z dnia 18 lipca 1994 roku nr 2062/94, ustanawiające Europejską Agencję do spraw Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, znowelizowane Rozporządzeniem Rady z dnia 29 czerwca 1995 roku nr 1643/95	351

XVII. Decyzja Komisji z dnia 12 lipca 1995 roku, dotycząca utworzenia Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy	354
XVIII. Decyzja Komisji z dnia 12 lipca 1995 roku nr 95/320/WE, dotycząca utworzenia Komitetu Naukowego do spraw granicznych wartości dawek ekspozycyjnych środków chemicznych	356
XIX. Zakończenie	357
XX. Wykaz uregulowań prawnych do ustanowienia lub nowelizacji w związku z koniecznością dostosowania do prawodawstwa Wspólnoty Europejskiej	359
 B. EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 94/34 w sprawie ochrony młodych pracowników	361
ekspert: dr Eugenia GIENIECZKO	
 I. Uwagi ogólne	361
II. Stan prawny i ocena jego zgodności z Dyrektywą	362
1. W zakresie dotyczącym art. 1–3 Dyrektywy (cel, zakres, definicje)	362
2. W zakresie dotyczącym art. 4 i 5 Dyrektywy (zakaz pracy dzieci)	366
3. W zakresie dotyczącym art. 6 Dyrektywy (ogólne obowiązki pracodawców) ..	368
4. W zakresie dotyczącym art. 7 Dyrektywy (wrażliwość młodocianych – zakaz pracy) ..	371
5. W zakresie dotyczącym art. 8 Dyrektywy (czas pracy)	372
6. W zakresie dotyczącym art. 9 Dyrektywy (praca nocna)	374
7. W zakresie dotyczącym art. 10 Dyrektywy (okresy odpoczynku)	374
8. W zakresie dotyczącym art. 11 Dyrektywy (odpoczynek roczny)	375
9. W zakresie dotyczącym art. 12 Dyrektywy (przerwy)	375
III. Wnioski	377
 C. EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 92/85 w sprawie ochrony macierzyństwa	379
ekspert: prof. dr Ludwik FLOREK	
 VII. Zbiorowe stosunki pracy	393
EKSPERTYZA dot. Dyrektywy nr 94/45 w sprawie Europejskich Rad Zakładowych i trybu informacji i konsultacji pracowników w przedsiębiorstwach wielonarodowych	395
ekspert: prof. dr Jerzy WRATNY	

I. Uwagi wstępne	395
II. Treść Dyrektywy	398
A. Przegląd zagadnień	398
B. Postanowienia szczegółowe	399
III. Orzecznictwo	409
IV. Zasady implementacji i wnioski dla Polski	411
 VIII. Wykaz polskich aktów prawnych wymagających zmiany lub nowelizacji	 415
 Akty prawne z zakresu działania resortu pracy i polityki socjalnej	 417
Akty prawne z zakresu działania resortów innych niż resort pracy i polityki socjalnej	418